

Luizenprotocol

Informatie en adviezen over het voorkomen en bestrijden van hoofdluis
OBS De Zuidooster augustus 2012

Inhoudsopgave

Blz 3 Inleiding

Blz 3 Achtergrondinformatie

Blz 4 Hoe kun je hoofdluis krijgen

Blz 5 Hoe weet je of er luizen en/of neten zijn

Blz 6 De behandeling van hoofdluis

Blz 7 Reinigen van beddengoed, kleding, borstels en meubels

Blz 7 Verantwoordelijkheden bij hoofdluis

Blz 8 Regels en afspraken met betrekking tot hoofdluis

**Blz 9 Hoofdluiscontrole/taak controlerende ouder/taak groepsleerkracht/
taak luizencommissie**

Bijlagen:

A→"Up to date" info over het luizenprotocol van schooljaar 2012-2013 (wordt elk jaar herzien)

B→ groepslijst hoofdluiscontrole

C →brief aan ouders/verzorgers

Inleiding

Hoofdluis, een netelig probleem

Vrijwel iedere school wordt geconfronteerd met hoofdluis. Hoofdluizen zijn op zich onschadelijke beestjes. Ze kunnen echter wel jeuk veroorzaken waardoor kinderen gaan krabben en wondjes krijgen die kunnen gaan infecteren. Om verspreiding te voorkomen is het erg belangrijk dat zo vroeg mogelijk maatregelen worden getroffen.

Om hoofdluis effectief te kunnen bestrijden is het belangrijk om goede afspraken te maken over de verschillende taken en verantwoordelijkheden.

Vragen of meer informatie

Wanneer u vragen heeft over hoofdluis of over de procedure, kunt u terecht bij de luizencommissie op school. De commissie bestaat uit 3 personen. Zij houden toezicht op de controles en de juiste uitvoering van het luizenprotocol. Ook de jeugdverpleegkundige van de GGD kan u weg wijs maken. Op internet is ook veel informatie te vinden.

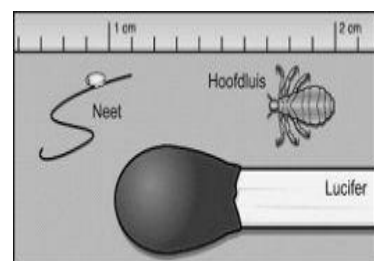
Achtergrondinformatie

Het luizenprobleem

In Nederland komt hoofdluis vooral bij kinderen voor. Meestal vlak na de vakantie. Op sommige scholen is er dan sprake van een explosie. Hoofdluizen veroorzaken in principe alleen maar jeuk. Jeuk treedt soms pas na één of twee weken op. Hoofdluizen dragen geen ziekten over. Door krabben kunnen wel korstjes op de hoofdhuid ontstaan. Hierbij kunnen infecties optreden. Over het algemeen is de besmetting met hoofdluis niet ernstig. Wel is het belangrijk hier iets aan te doen. Want als je te lang wacht met behandelen, vermenigvuldigen de luizen zich en is de kans groot dat ook anderen besmet worden.

Luizenbiologie

De hoofdluis hoort tot de groep van insecten die als parasiet op zoogdieren leeft. Zuigende luizen leven uitsluitend van het bloed van hun gastheer of gastvrouw. De luis prikt een minuscuul gaatje in de huid en zuigt het bloed op. De hoofdluis komt alleen bij de mens voor en leeft uitsluitend in de haardos op de hoofdhuid.

Een volwassen luizenvrouwtje is ongeveer 3 millimeter lang, bijna zo groot als een luciferkop. Een mannetjesluis is iets kleiner.

Een volwassen luis leeft ongeveer 30-50 dagen en legt zo'n 4 - 8 eitjes per dag.

Luizen leggen hun eieren aan de basis van het haar dichtbij de hoofdhuid, bij voorkeur op de warme, donkere plaatsen op het hoofd, zoals onder de pony, achter de oren en in de nek. De eitjes (neten) komen na 7 tot 9 dagen uit. De nieuwe luizen beginnen dan na 7 tot 9 dagen weer opnieuw met het leggen van eitjes. Het is dus niet verwonderlijk dat het aantal luizen op een hoofd in korte tijd sterk kan toenemen...

De neten zijn meestal vuil wit tot geelbruin van kleur en een enkele keer ook zwart. Ze hebben een dik pantser dat hun beschermt tegen schadelijke invloeden, soms ook tegen een luizenbehandeling. Neten zijn ongeveer 1 millimeter groot en lijken wat op roos. Ze zitten echter aan de haren vastgekleefd en zijn moeilijk los te krijgen. Het verschil met roos is dan ook overduidelijk: roos laat wél makkelijk los. Daarnaast kunnen neten ook voorkomen op een grotere afstand van de hoofdhuid dan roos.

Hoe kun je hoofdluis krijgen?

Luizen kunnen niet springen en niet vliegen. Ze lopen van de ene haar naar de andere haar en van het ene hoofd op het andere hoofd. Kinderen zijn het meest bevattelijk voor hoofdluis. Dit komt omdat zij bij het spelen of stoeien vaak met de hoofden dichtbij elkaar zijn. Ook kunnen hoofdluizen zich verspreiden doordat ze op kragen van jassen of in sjaals en mutsen zitten. Op de kapstok stappen ze dan gewoon over. Zelfs het leunen tegen de hoofdsteun in de zwembus of auto kan bijvoorbeeld al voldoende zijn om besmet te raken. Wellicht ten overvloede, maar luizen overleven ook het chloorwater in het zwembad.

Luizen houden alleen van mensenhaar. Ze komen dus niet voor bij katten of honden. Gewone lichaamshygiëne is niet van invloed op het krijgen van luizen. Luizen leven van mensenbloed en dat vinden ze ook op een brandschoon en kortgeknipt hoofd. Je kunt hoofdluis dus niet voorkomen door elke dag je haar te wassen. Je zou zelfs kunnen stellen dat luizen juist graag een schone gastheer zoeken.

De kans op het krijgen van hoofdluis kun je wel verkleinen door:

- Geen jas, muts, sjaal of haarspeldjes van anderen te dragen
- Iedereen in het gezin een eigen kam en/of borstel te laten gebruiken
- Het gebruik van de als beste geteste "Bugbag" (een hoes om de jas)

- Eventuele luizen snel op het spoor te komen door het liefst elke week, maar zeker na elke vakantie, het haar te controleren op de aanwezigheid van neten of luizen

Hoe weet je of er luizen en/of neten zijn?

Als iemand pas besmet is met hoofdluis is er nog niet veel jeuk. Jeuk is wel altijd een reden om goed te kijken of er luizen en neten op het hoofd te zien zijn.

Iedereen kan luizen en neten herkennen.

Ze zijn met behulp van een kam met fijne tanden op te sporen.

Voor de controle kan een kunststof puntkam of een plastic luizenkam gebruikt worden. De haren kunnen worden gekamd boven een wit stuk papier, witte handdoek of de wasbak om de luizen goed te kunnen zien. Daarbij moet goed over de

hoofdhuid worden gegaan, luizen zitten namelijk vlakbij de hoofdhuid.

Er moet goed licht zijn, anders zijn de luizen niet goed te zien. Als er luizen uit de haren komen, dan kunnen deze met veel, heet, water door de gootsteen of de wc worden gespoeld.

Met enige routine zijn ze goed te ontdekken door op deze plaatsen de haren na te kijken. Als er neten zijn, zijn er vaak ook nog luizen. Daarom moet ook altijd worden gekamd met een speciale netenkam om te kijken of er nog levende luizen zijn.

Het voordeel van de metalen kam is dat de tanden niet zo snel uit elkaar gaan staan als bij een plastic kam.

De plastic kam is om deze reden alleen geschikt voor het controleren op hoofdluis en niet voor het verwijderen ervan!

Waarschuw de directe omgeving!

Als er luizen zijn geconstateerd, moet dit zo vroeg mogelijk bekend worden gemaakt in de groep. Er kunnen dan ook gelijk maatregelen worden getroffen om de luizen zo snel mogelijk te bestrijden.

De behandeling van hoofdluis

De behandeling in stappen

1. Koop een luizen dodend middel bij de apotheek of drogist (Prioderm, Loxazol, XT luis en Paraspray) Lotion werkt over het algemeen beter dan shampoo.
2. Lees eerst de gebruiksaanwijzing goed door en behandel daarna het hoofdhaar om de luizen en neten te doden. De ogen moeten goed beschermd worden met een washandje
3. Kam de dode luizen uit het natte haar met een speciale luizenkam. Het kammen gaat makkelijker als er crème-spoeling gebruikt is
4. Kam het haar vervolgens plukje voor plukje met de luizenkam om ook de dode neten te verwijderen. Deze kunt u nog beter verwijderen met de nagels.
5. Kam het haar daarna dagelijks goed door met een de luizenkam, tot veertien dagen na de behandeling.
6. In tegenstelling tot wat in sommige bijsluiters vermeld staat, dient de behandeling met een hoofdluisdodend middel te worden herhaald na één week. Eventuele neten die zijn achtergebleven komen dan namelijk uit, waarna de luizen weer nieuwe eitjes kunnen leggen
7. Soms zijn de luizen niet gevoelig voor een bepaald middel. Herhaal de behandeling dan met een ander middel

Diversen:

Het uit voorzorg insmeren met bestrijdingsmiddelen heeft geen enkele zin! De hoofdhuid kan hierdoor geïrriteerd raken en luizen worden resistent, dit betekent dat ze niet meer op het middel zullen reageren.

Een behandeling zonder bestrijdingsmiddelen is wel mogelijk, maar is niet aan te raden. Het vergt erg veel tijd omdat het kammen extra nauwkeurig moet gebeuren. Hierdoor is het eigenlijk onbegonnen werk.

Gezinnen met veel kinderen en/of weinig financiële draagkracht kunnen eventueel via de sociale dienst een beroep doen op bijzondere bijstand voor bekostiging van hoofdluis dodende middelen.

Reinigen van beddengoed, kleding, borstels en meubels

Hoewel hoofdluizen alleen van mensenbloed leven, kunnen ze wel een tijdje zonder. Daarom moet beddengoed en kleding op minimaal 60 graden worden gewassen. Wasgoed dat niet zo heet gewassen mag worden, moet minstens één week luchtdicht worden afgesloten, bijvoorbeeld in een plastic zak. Ook worden luizen gedood door bevriezing, bijvoorbeeld door het wasgoed 24 uur in de diepvries te leggen of door te stomen. Ditzelfde geldt voor verkleedkleden en knuffels. Klop en borstel de spullen daarna goed uit.

Ook de verschillende kammen en borstels moeten na gebruik goed gereinigd worden. Dit kan het beste door ze een uur te laten weken in een hoofdluisdodend middel, te desinfecteren met alcohol (keton 70%) of te wassen in de afwasmachine bij 60 graden (minstens 10 minuten)

Tenslotte moet de bekleding van meubels (ook in de auto) grondig en zeer regelmatig gestofzuigd worden. Voor de behandeling van meubels en dergelijke, is bij de drogist of apotheek ook speciale spray verkrijgbaar.

Verantwoordelijkheden bij hoofdluis

Vooraf kinderen vormen een hoofdluisgevoelige groep. Voor een effectieve bestrijding van hoofdluis draagt dan ook iedereen die veel met kinderen te maken heeft een bepaalde verantwoordelijkheid.

Ouders

Ouders zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de lichaamsverzorging van hun kinderen, dus ook voor het behandelen van hoofdluis. Als hoofdluis in de omgeving blijkt te heersen, moeten de kinderen met behulp van een luizenkam gecontroleerd worden. Daarna moet het regelmatig in de gaten gehouden worden. Als een kind inderdaad hoofdluis heeft, moeten de ouders het kind behandelen. Het is ook heel belangrijk dat ouders de school en de ouders van vriendjes waarschuwen om verdere verspreiding van hoofdluis te beperken. Helaas gebeurt dit lang niet altijd omdat veel ouders zich, ten onrechte, schamen dat hun kind hoofdluis heeft. Ook raden wij af de kinderen die luizen en/of neten hebben te laten zwemmen. Luizen kunnen namelijk in het water overleven, en dus kunnen anderen die zich ook in het zwembad bevinden de luizen krijgen.

School

Wanneer er hoofdluis op school voorkomt, gaat de school maatregelen treffen. De school is immers verantwoordelijk voor de hygiëne en het leefklimaat op school. De leerkrachten kunnen ertoe bijdragen dat het hebben van luizen uit de taboesfeer komt door met de kinderen te praten over luizen en door ouders te informeren over hoofdluis.

Ook heeft de school in het luizenprotocol vastgesteld hoe gehandeld dient te worden in geval van hoofdluis. Ouders kunnen op de schoolsite het luizenprotocol bekijken. In de groepen wordt nooit negatief gesproken over de constatering van hoofdluis.

Voor een effectieve hoofdluisbestrijding is vooral de communicatie tussen ouders en school van belang met als doel vroegtijdige herkenning en behandeling.

Regels en afspraken met betrekking tot hoofdluis

Op de informatieavond aan het begin van het schooljaar zal de groepsleerkracht het luizenprotocol onder de aandacht brengen van de ouders. Ook worden er twee ouders gevraagd om de controles uit te voeren.

In de week **vóór en ná elke schoolvakantie**, wordt op school de luizencontrole uitgevoerd. De juiste data staan vermeld op de jaarkalender.

Zie verder:

Hoofdluiscontrole: taak controlerende ouder/taak groepsleerkracht/ taak luizencommissie blz. 8.

Verkleedspullen in de klassen worden regelmatig gewassen en niet gebruikt als hoofdluis in de groep is geconstateerd

Hoofdluiscontrole: taak controlerende ouder/taak groepsleerkracht/ taak luizencommissie

Stappenplan:

1. De controle vindt per groep op de gang plaats.
2. Er wordt een groepslijst bijgehouden met daarop de namen van de leerlingen en de data van controle (zie voorbeeld B).
Afwezige leerlingen worden zo snel mogelijk gezien.
3. Controlerende ouders dragen plastic handschoenen.

4. Na elke controle wordt het kammetje ontsmet met alcohol, ook als er geen luizen of neten zijn geconstateerd.
5. Wel luizen en/of neten, kam ontsmetten en handschoenen verwisselen.
6. Controlerende ouder meldt hoofdluis/neten aan de groepsleerkracht.

Er wordt door de contolerende ouders nooit melding gedaan aan de leerlingen over het constateren van neten en/of luizen bij zichzelf of andere leerlingen.

1. Groepsleerkracht licht de luizencoördinator in en in overleg wordt bepaald welke stappen genomen moeten worden.
2. Groepsleerkracht belt ouders op om ze op de hoogte te stellen van de geconstateerde hoofdluis/neten en verwijst naar het luizenprotocol:
De behandeling van hoofdluis blz. 6.
Reinigen van beddengoed, kleding, borstels en meubels blz. 7.
Het luizenprotocol staat op de site.
3. Tevens wordt gevraagd aan de ouders of zij in de gelegenheid zijn, om het kind op te halen. Dit om direct te kunnen starten met de behandeling en verspreiding zoveel mogelijk te voorkomen.
4. Als de ouders van het kind niet in de gelegenheid zijn het kind direct te halen, dan probeert de groepsleerkracht op subtiele wijze direct hoofd- en kledingcontact met anderen te voorkomen. De jas van het kind wordt hierbij apart gehangen.
5. De andere leerlingen uit de groep krijgen allemaal een brief mee dat er hoofdluis is geconstateerd in de groep (zie voorbeeld C).

Na een week wordt de hoofdluiscontrole herhaald om te kijken hoe de stand van zaken is. Mochten er wederom luizen/neten geconstateerd worden dan herhaald het stappenplan zich.

1. De luizencoördinator licht de andere luizencoördinatoren in.
2. De luizencommissie kijkt of er nog meer kinderen uit het "gezin" op school zijn. Zo ja, dan vindt er een extra controle plaats in die groep.

Via de mail worden alle leerkrachten en de directie op de hoogte gebracht van het constateren van hoofdluid/neten bij een leerling. Zodat voorkomen kan worden dat door onwetendheid één van de leerkrachten onjuist zou handelen. Leerkrachten zullen ervoor zorg dragen dat de naam van de leerling niet bekend wordt bij andere leerlingen en ouders.

